SAĞLIM İNEKLERİN BESLENMESİ

Birlikle el ele , hayvancılıkta daha ileriye ...

Mehmet Ak - Ziraat Mühendisi
Sorumlu Müdür

0248 233 91 41
www.burdurdsyb.org
www.facebook.com/BurdurDSYB

SAĞLIM İNEKLERİN BESLENMESİ

Konuya başlamadan önce, yazıda geçecek birkaç terimi açıklamak istiyorum:

Kaba yemler : Enerji ve protein oranı düşük , lif bakımından zengin, işkembenin sağlıklı çalışabilmesi için sığırlara mutlaka verilmesi gereken yemleri ifade eder. Kaba yemlere örnek verecek olursak; çayır-mera otları ,arpa buğday, tritikale,-yulaf ve mısır hasılı gibi buğdaygil yeşil yemleri(hasıllar) ,yonca korunga gibi baklagil yeşil yemler, hayvan pancarı, şeker pancarı ve patates gibi kök ve yumru yemler,samanlar,silajlar,şeker pancarı yaprakları.

Kesif yemler : Enerji ve proteince yoğun,lif bakımından fakir yemlerdir. Arpa, buğday, çavdar, yulaf, mısır gibi buğdaygil daneleri,-Fiğ,burçak gibi, baklagil daneleri,kepek,razmol ,melas gibi endüstri kalıntıları,pamuk tohumu küspesi, ayçiçek tohumu küspesi, işletmemizde hazırladığımız ya da satın aldığımız karma yem (süt yemi) kesif yem grubuna girer.

Laktasyon : İneğin süt verdiği dönemi ifade eder .Bir inek yılda yaklaşık 10 ay (300 gün) süt verir ,60 gün de sağılmaz , kuruda kalır.İşte , ineğin süt verdiği yaklaşık bu 300 günlük süre "Laktasyon" olarak ifade ediliyor.

Yaşama payı : Hayvanın hiç verim vermeden, sadece iç organlarının çalışması... gibi yaşamsal faaliyetleri sürdürmesi için gerekli besin maddeleri ihtiyacıdır. Bir süt sığırı v10 kg.ya da 35 kg. süt verse de önce yaşama payı besin madde ihtiyacı belirlenir, daha sonra ne kadar süt veriyorsa, bu süt verimini karşılayacak Verim payı olan besin madde ihtiyacı hesaplanır.
Sağmal ineklerin besin madde ihtiyaçları, laktasyon safhasına bağlı olarak değişim gösterir. Bu dönemlerin özeliğine göre de beslemede dikkat edilecek hususlar vardır.
Sağlım ineklerin beslemesini 4 dönemde inceleyeceğiz:

1.Dönem (Erken laktasyon) :
Laktasyonun başladığı ,Süt veriminin pike ulaştığı , yem tüketiminin azaldığı ve dolayısıyla vücut depolarının kullanıldığı buzağılamadan sonraki ilk 70 günü kapsar. Bu dönemde süt üretiminde hızlı bir artış görülür.4 ila 10 hafta içinde en yüksek verime ulaşılır.1.buzağılı ineklerde süt veriminin pike ulaşması için geçen süre daha uzundur.İneğe verilecek kesif yem miktarı aşamalı olarak artırılmalıdır ; buzağılamadan sonraki 6-8 haftalık dönemde inek başına günlük 500-700 gr.lık Kesif yem artırımı uygun olacaktır.İlave olarak,ineğe bol miktarda kuru baklagil otu (yonca,fiğ ..) ve mısır silajı da verilmelidir.Bu dönemde,ineğe günlük verilecek kaba yem miktarının ineğin canlı ağırlığının % 1,5 ' u kadar olması gerekir.Örneğin, 500 kg. canlı ağırlığındaki bir ineğe günlük 7,5 kg. ' a kadar kaba yem verilebilir.

Bu dönemde ineğin yem tüketimi iyi gözlenmelidir.Sağım zamanının dışında da sık aralıklarla ,fakat az miktarlarda kesif yem vermek hayvanın stres faktörlerinden etkilenmesini en aza indirecektir.

2.Dönem (Orta laktasyon) :
Buzağılamadan sonraki 70 ila 140. günlerde süt verimi azalma seyrine girer.İneğin kuru madde tüketimi en yüksek düzeye ulaşır , enerji dengesi düzeldiğinden canlı ağırlık artışı makul seviyeye gelir.

Bu dönemde zayıf ineklere günlük 2,5 kg. kadar fazladan kesif yem vermekle canlı ağırlık artışı sağlanabilir.

3. dönem (Geç laktasyon) :
Bu dönemde ineklerin çoğu gebe kalmaktadır.Büyümelerinin devam etmesi ve gebe olmaları nedeniyle ihtiyaç duydukları besin maddelerini almaları için1.buzağılı ineklere yedikleri kesif yeme ek olarak 2-2,5 kg. kadar kesif yem verilmelidir.

Bu dönemde süt veriminde düşüş , aylık % 8-10 civarında seyreder ; % 10 'un üzerinde bir düşüş inekte bir problemin varlığını gösterir.Bu dönemde dikkat edilecek bir husus da ineklerde yağlanmadır. İneklerin yaklaşık % 10 'unda bu dönemde yağlanma gözlenir.Bunu önlemek için kesif yem miktarını azaltmak gerekir.

4.Dönem (Kuru Dönem) :
Buzağılamadan 6-8 hafta önce laktasyondaki inekler kuruya çıkarılır.
Bu dönem yapılacak yanlış besleme ineğin buzağılamasından sonra ortaya çıkacak sorunlara yol açar.

Kuru dönemi 2 ayrı dönemde ele alıyoruz :
Doğumdan önceki 4-6 hafta :
Bu dönemde kurudaki ineğe günlük süt verimi 3-5 kg. olan bir ineğin besin madde ihtiyaçlarını karşılayacak şekilde yemleme yapılır. Bu dönemde ineğe süt yemi vermiyoruz. Kaliteli kaba yemle besliyoruz. İneğe bu dönemde verilecek yüksek kaliteli kaba yem ile inek buzağılamanın 14 gün öncesine kadar süt yemine ihtiyaç duymayacaktır.

Doğumdan önceki 3-0 hafta :
Bu dönemde süt verimi günlük 6-8 kg.olan bir ineğin besin madde ihtiyaçlarını karşılayacak şekilde yemleme yapılmalıdır.
Doğuma 7-10 gün kala kesif yem (süt yemi) günlük 500 gr.dan başlayarak artırılmalıdır.
İnek böylece yüksek yem tüketme kapasitesine yavaş yavaş alışacaktır.
Yalnız bu dönem sonunda ineğe vereceğimiz günlük kesif yem toplamı ineğin vücut ağırlığının % 1.5 'ini geçmemelidir. Yani 500 kg. canlı ağırlığındaki bir ineğe doğuma 1-2 gün kala 7,5 kg. a kadar kesif yem verebiliriz.

Ayrıca gebelik ilerlemiş ve fetusta büyüme hızlı olduğundan fetusa baskı yapacağı için ineğe fazla sulu ve hacimli yem verilmemelidir.
Az yem verilmeli ve verilen yemlerin de sindirebilirliği yüksek olmalıdır.Mısır ve ot silajı veriliyorsa inek başına günlük sulu yem miktarı 10 – 11 kg. civarında olabilir.Aşırı miktarda sulu yem ineklerde yavru atmalara neden olabilir.
Kuru dönemde Ca/P dengesinin korunması da önemlidir ; Ca mineralini bolca içeren yonca,korunga,fiğ gibi baklagil yem bitkilerinin fazla verilmesi buzağılamadan sonra süt humması riskini artırır.
İneğe verilecek kuru yonca , 550 canlı ağırlığındaki bir ineğe kuru dönemin 1 safhası için günlük en fazla 1 kg., kuru dönemin 2.safhası için ise günlük 0,5 kg.dır.

SAĞLIM İNEKLERİN BESLENMESİ

Aşağıda, değişik verimlere sahip sağmal ineklere günlük verilmesi gereken besin maddelerini içeren rasyon örnekleri verilmiştir.

CANLI AĞIRLIK (KG)	500	500	500	500
SÜT YAĞI (%)	4	3,7	3,7	3,7
ORT. SÜT VERİMİ (KG/GÜN)	18	20	20	20
YEMLER	***Miktar (Kg/Gün-Baş)***	***Miktar (Kg/Gün-Baş)***	***Miktar (Kg/Gün-Baş)***	***Miktar (Kg/Gün-Baş)***
Buğday Samanı	3,5	-	-	-
Kuru Ot (2. Kalite)	-	2	2	2
Kuru Yonca	-	3	3	3
Kuru Fiğ Otu	-	-	-	-
Mısır Silajı (%30 K.M)	21	-	-	-
Fiğ+Arpa Silajı	-	18	18	18
Arpa Kırması	-	1	1	1
Ayçiçeği Tohumu Küspesi	1	-	-	-
Pamuk Tohumu Küspesi	-	-	-	-
Sığır Sütü Yemi (En Az %16 HP , 2400 ME)	4,7	-	-	-
Sığır Sütü Yemi (En Az %18 HP , 2500 ME)	-	4,5	4,5	4,5
Sığır Sütü Yemi (En Az %20 HP , 2800 ME)	-	-	-	-

Kısaca tabloyu açıklayacak olursak , 500 kg. canlı ağırlığa ve günlük % 4 yağlı 18 litre süt verimine sahip bir ineğe , günlük 3,5 kg. buğday samanı, 21 kg. mısır silajı ,1 kg. ayçiçeği tohumu küspesi , 4,7 kg. süt yemi verilirse ineğin hem yaşama payı, hem de verim payı karşılanmış olur.

Okuduğunuz için teşekkür ederiz.

Birlikle el ele,
hayvancılıkta daha ileriye...

BURDUR İLİ DAMIZLIK SIĞIR YETİŞTİRİCİLERİ BİRLİĞİ
* 1995 *

www.burdurdsyb.org

0248 233 91 41

www.facebook.com/BurdurDSYB